

VALTAKUNNALLISEN KIINTEISTÖTIETOJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN JA YHTEISTOIMINNAN PELISÄÄNNÖT

Valtakunnallista kiinteistötietojärjestelmän ja suunnitelmatietojärjestelmän kehittämistä on suunniteltu aina 60-luvulta lähtien. Valtioneuvoston periaatepäätökseen nojautuen perustettiin 80-luvun lopulla numeerinen valtakunnallinen kiinteistötietojärjestelmä (ktj). Se on ollut luonteeltaan tietopalvelu, ei virallinen kiinteistörekisteri. Nyt ollaan ottamassa merkittävää askelta, sillä ktj:stä ollaan säätämässä lakia. Samassa yhteydessä on tarkoitus muuttaa kiinteistörekisterilakia siten, että kiinteistö on virallisesti rekisteröity vasta, kun se on merkitty valtakunnalliseen kiinteistötietojärjestelmään. Kuntakentältä tulleen palautteen jouduttamana ktj-lain ja kiinteistörekisterilain muutoksen yhteydessä on valmisteltu myös valtioneuvoston asetusta kiinteistötietojärjestelmästä. Asetusmuistiossa on perusteltu ja kuvattu asetuksessa neuvottelukunnalle annettujen tehtävien konkreettista sisältöä ktj-toiminnan ohjaamisessa.

Mitä nämä valmisteilla olevat lakimuutokset yhteensä merkitsevät kiinteistömuodostustoiminnan näkökulmasta?

Yksiselitteisesti seurauksena on, että valtakunnallisesta ktj:stä tulee osa sekä kuntien että maanmittauslaitoksen normaalia kiinteistömuodostusprosessia. Lisäksi se merkitsee, että ktj:n kiinteistöosa ei enää ole erillinen tietopalvelu, vaan kuntien ja maanmittauslaitoksen yhteinen, operatiivinen rekisteri ja tietojärjestelmä. Onko nämä merkittävät muutokset nykyiseen ktj-toimintaan verrattuna, seurannaisvaikutuksineen, osattu ottaa riittävästi huomioon valmisteltaessa ktj-lainsäädäntöä? Avainkysymyksiä uuden ktj:n osalta ovat rahoitus, hankkeen toimiva päätöksenteko, organisointi ja hallinnointi, realistinen toimintamalli ja sen tekninen toteutus.

Rahoituksen osalta lähtökohdista on ktj-lain valmistelun yhteydessä ollut, että ktj:n perustaminen ja hallinnointi rahoitetaan tietopalvelutuloista. Kunnat ovat katsoineet, että ktj:n perustamisvaihe tulee rahoittaa yhtäläisesti sekä maanmittauslaitoksen, että kuntien osalta tietopalvelutuloista ennen tulojen jakamista tiedon tuottajille. Teknisen toteutuksen osalta haastavin tehtävä on mahdollistaa kuntien ja maanmit-

Kiinteistötietojärjestelmän (ktj) uudistamishankkeen myötä mitataan maanmittausalan julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökykyä. Toimintamallin ja teknisen toteutuksen tulee tukea kiinteistörekisterinpitäjien mahdollisuutta toimia tehokkaasti myös uuden ktj:n aikana. Uuden ktj:n toimintamalli ja tekninen toteutus eivät saa olla vallankäytön ja resurssien uudelleenjaon väline. Onnistuessamme voimme merkittävästi vaikuttaa todellisen suomalaisen tietoyhteiskunnan rakentamiseen.

tauslaitoksen tietojärjestelmistä tapahtuva kiinteistön rekisteröinti suoraan valtakunnalliseen kiinteistötietojärjestelmään. Tämä on erittäin keskeinen vaatimus, jos kiinteistörekisterilain muutoksella säädetään, että kiinteistö on virallisesti rekisteröity vasta, kun se on merkitty valtakunnalliseen kiinteistörekisteriin. Lain kirjaimen toteutuminen ja kiinteistörekisteristä annettavien palvelujen viiveetön saatavuus edellyttävät, että ennen rekisteröintiä valtakunnalliseen kiinteistörekisteriin toimitusinsinööri on etukäteen selvittänyt rekisteröintiin mahdollisesti liittyvät ongelmat, jotka aiheutuvat muista samoista kiinteistöjä koskevista vireillä olevista tai jo rekisteröidyistä toimituksista. Jos ongelmia aletaan ratkaista vasta rekisteröinnin yhteydessä, merkitsee se aikaviivettä ja kallista ktj:n hallinnointibyrokraatia.

Valtakunnallisen ktj:n toimintamallista ja teknisestä toteuttamisesta on valalla erilaisia käsityksiä. Maanmittauslaitoksen JAKO-järjestelmän kehittäjät katsovat, että valtakunnallinen ktj tulisi nähdä JAKO-järjestelmän laajenuksena toiminnallisesti ja teknisesti. Kuntien näkökulmasta ktj:n tulee olla itsenäinen, kaikkien tiedontuottajien järjestelmistä irrallinen ja riippumaton kokonaisuus, jota teknisesti ylläpidetään ja käytetään yleisten rajapintojen kautta.

Maanmittauslaitoksen moninainen rooli ktj:n toteutuksessa on herättänyt keskustelua koko ktj-lain valmistelun ajan. Pystyykö maanmittauslaitos organisoimaan toimintansa siten, että se voi samanaikaisesti uskottavasti ja läpinäkyvästi toimia kiinteistömuodostajan roolissa ktj:n omistajana, hallinnoijana ktj-lain perusteella ja myös ktj:n teknisenä toteuttajana?

Valtakunnallinen yhteinen kiinteistörekisteri on sekä kuntien että maanmittauslaitoksen yhteinen tavoite. Lakivalmistelun loppumetreillä tulisi avoimet kysymykset rahoitusta, päätöksentekoa sekä hallinnointia koskien kyetä ratkaisemaan kaikkia osapuolia tyydyttävällä tavalla. Uuden ktj:n toimintamalli ja tekninen toteutus eivät saa olla vallankäytön ja resurssien uudelleenjaon väline. Toimintamallin ja teknisen toteutuksen tulee tukea itsenäisten kiinteistörekisterinpitäjien mahdollisuutta toimia tehokkaasti myös uuden ktj:n aikana. Tämän hankkeen myötä mitataan maanmittausalan julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökykyä. Onnistuessamme voimme merkittävästi vaikuttaa todellisen suomalaisen tietoyhteiskunnan rakentamiseen.

MATTI HOLOPAINEN

Kirjoittaja toimii Kuntaliitossa maankäyttöinsinöörinä vastuualueenaan kuntien maapolitiikkaan, kiinteistömuodostukseen sekä kiinteistö- ja paikkatietojärjestelmiin liittyvät asiat. Hän on aiemmin toiminut yksityisellä sektorilla koti- ja ulkomaisissa maanmittausalan projekteissa projektipäällikkönä ja asiantuntijatehtävissä sekä Lahden kaupungin kiinteistöinsinöörinä ja kartastopäällikkönä.